

בס"ד. שיחת יום ב' דראש השנה, ה'תשל"ב.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

א. רבינו נשיאנו סיפר¹, שבזמנים מיוחדים היו מזכירים את כל רבותינו נשיאינו — לא רק מחסידות חב"ד אלא גם מחסידות הכללית — החל מהבעש"ט. וכל זה — אפילו בהזכרה בעלמא, ובפרט כשמקשרים זאת עם ענין של תורה או ניגון שלהם, כידוע החשיבות שמייחסת תורת החסידות לענין הניגון, כמבואר בכמה שיחות מכ"ק מו"ח אדמו"ר וכ"ק אדנ"ע², מדברי רבותינו נשיאינו שלפנ"ז.

ולכן, בעמדנו בימים שנקראים בשם "ראש השנה", שהם כוללים ומנהיגים את כל ימי השנה,

— כפי שמבאר רבינו הזקן בלקו"ת³ בקיצור בכמות, ובאריכות בעטרת ראש⁴ לאדמו"ר האמצעי, שר"ה הוא בדוגמת ה"ראש" שבאדם, שיש בו שני ענינים: (א) החיות של כל אברי הגוף כלול בראש, כך, שכל אבר כלול תחילה בראש, (ב) גם לאחרי שכל אבר נמצא במקומו, מנהיג הראש את כל האברים.

ולהעיר בתור מאמר המוסגר, בהמשך להמדובר לעיל⁵ אודות דברי רבינו הזקן⁶ על הפסוק⁷ "אתם נצבים היום כולכם גו' ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציץ ועד שואב מימין", "לאחדים כאחד כו' מבלי ימצא האדם ראש וסוף" — שע"פ המשל מענין ה"ראש" שבאדם, שכל האברים כלולים בראש, והראש מנהיג את כל האברים, ניתוסף כמה פרטים ערבים ("געשמאקע") בהענין ד"כולכם", שההתאחדות וההתכללות היא באופן ש"חוטב עציץ" ו"שואב מימין" נמצאים כלולים ב"ראשיכם", ו"ראשיכם" נמצאים ב"חוטב עציץ" ו"שואב מימין".

4 שער ר"ה בתחלתו.

5 ד"ה אתם נצבים דש"פ נצבים, כ"ח אלול פ"ב ואילך (תו"מ חס"ה ע' 209 ואילך).
וש"נ. וראה גם בהשיחה סי"ב (שם ע' 223 ואילך).

6 לקו"ת ר"פ נצבים.

7 ר"פ נצבים.

1 שיחת ליל ב' דר"ה תש"ד בתחלתה (סה"ש תש"ד ע' 3). תש"ח סי"ב (סה"ש תש"ח ע' 160). וראה גם שיחת יום ב' דר"ה תשט"ו בתחלתה (תו"מ ח"ג ע' 11). וש"נ.

2 ראה סה"ש תורת שלום ע' 23 ואילך.
ע' 39. לקו"ד ח"א קב, ב. ח"ג תק, ב. סה"ש תש"ב ע' 122. ועוד.

3 דרושי ר"ה נח, א ואילך. ועוד.

ועד"ז ב"ראש השנה", שכולל את כל ימי השנה כולה ומנהיג

אותם —

ובפרט בסיום דימי ר"ה, שזהו הזמן שמחבר את ר"ה עם כל ימות

השנה — הרי זה הזמן המתאים להזכיר את כל רבותינו נשיאינו.

וכנהוג בשנים האחרונות — שבסיום ימי ר"ה מנגנים את הניגונים

של כל רבותינו נשיאינו, כדי שהחיבור של ר"ה עם כל ימות השנה יהי

גם בענין זה, ולא רק "גם", אלא שנעשה ענין עיקרי בהחיבור דר"ה עם

כל ימות השנה, שיומשך בכל השנה כולה מענינם של כל אחד מרבותינו

נשיאינו.

ב. ובהקדים — שאע"פ⁸ שב"מאור" אין ענין של "השתלשלות",

דכיון שהמאור הוא העצם, הרי הוא בכל מקום כפי שהוא, מ"מ, יש

שינויים בכל דור, וליתר דיוק — שבכל דור ניתוספו ענינים חדשים ע"י

הנשיא (רבי) של דור זה, והיינו, שאין הכוונה שהוא שינה ח"ו ממה שהי'

לפנ"ז, אלא על ידו ניתוסף ענין חדש שלא הי' לפנ"ז, ודוקא על ידו

נתגלה הדבר ("פון אים האָט מען דאָס דערזעהן און דערהערט").

וזהו גם מה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁹ בשם אביו כ"ק אדנ"ע,

שאביו אדמו"ר מהר"ש אמר לו, שר"ה של אביו הצ"צ הי' במשך דקה

אחת יותר מאשר אצל זקנו, אדמו"ר האמצעי, והוסיף לבאר, שאצל הצ"צ

הי' ר"ה במשך ארבע דקות יותר מאשר אצל הבעש"ט, אצל אדמו"ר

האמצעי — שלש דקות יותר, אצל אדמו"ר הזקן — שתי דקות יותר,

ואצל הרב המגיד — דקה אחת יותר.

וסיום הסיפור, שכששאל כ"ק אדנ"ע: ומה הלאה? — השיב

אדמו"ר מהר"ש: בכל דור מוסיפים עוד דקה, וענינה של הוספת הדקה

— להמשיך במועדים ושנים.

ונמצא, שכל רבי בדורו הוסיף עוד ענין שלא הי' לפנ"ז, שזהו

החידוש שלו; וחידוש זה אינו רק לדורו ומקומו וענינו, אלא זהו ענין

נצחי שנמשך לדורי דורות, לכל הדורות שלאח"ז — שזהו הדיוק בדברי

אדמו"ר מהר"ש שר"ה של הצ"צ הי' ארבע דקות יותר מאשר אצל

הבעש"ט, אף שלכאורה הי' צריך לומר רק שהי' דקה אחת יותר מאשר

אצל אדמו"ר האמצעי — כי, החידוש שפעל כל רבי הוא על כל הדורות,

(8) ראה גם תר"מ חנ"ח ע' 231 הערה

(9) שיחת יום דר"ה תש"ה ס"ה (סה"ש

תש"ה ע' 9 ואילך). וראה גם תר"מ חמ"ט ע'

125. וש"נ.

ולכן, בדורו של הצ"צ ישנה לא רק הדקה שהוסיף הצ"צ, אלא גם הדקה שהוסיף אדמו"ר האמצעי, הדקה שהוסיף אדמו"ר הזקן והדקה שהוסיף הרב המגיד, ולכן אמר שהי' זה ארבע דקות יותר מאשר אצל הבעש"ט, כיון שישנם עכשיו כל ארבע הדקות.

וע"ד שאומרים בספירת העומר "היום שני ימים לעומר", ולא "יום שני", כיון שמלבד יום זה ישנו גם היום שלפנ"ז, ועד"ז בכל הימים שלאח"ז, שבכל יום ישנם גם כל הימים שלפנ"ז¹⁰; ועד"ז בנדו"ד, שבכל דור ישנה גם ההוספה שנפעלה בדורות שלפנ"ז, כיון שההוספה של כל רבי נמשכת על כל הדורות.

ג. לכאורה הי' אפשר לומר שזהו רק ענין של הידור מצוה בהוספה מחול על הקודש, כי, הדקה שהוסיף הנשיא הקודם נעשתה כבר ר"ה — קודש, ולכן כדי לפעול הוספה בר"ה מחול על הקודש, צריך להוסיף עוד דקה.

אבל באמת אי אפשר לומר כן, כי, מצד ההוספה מחול על הקודש הי' צריך להיות החילוק לא בין נשיא לנשיא אלא בין שנה לשנה (אצל כל נשיא גופא), היינו, שבכל שנה יצטרכו להוסיף עוד דקה (או שלש דקות, ד"בתלת זימני הוי חזקה"¹¹) לגבי השנה שעברה, כיון שההוספה של השנה שעברה היא כבר קודש; וכיון שהחילוק הוא לא בין שנה לשנה, אלא בין דור לדור, שכל נשיא בדורו הוסיף עוד דקה, עכצ"ל, שזהו חידוש שקשור עם נשיא זה דוקא.

והיינו, שכשם שאצל כל נשיא יש הוספה מיוחדת בתורה, כידוע¹² בענין "ותן חלקנו בתורתך"¹³, שלכל אחד יש חלק בתורה, ובהתאם לכך הי' אצל כל נשיא חידוש והוספה בתורה שלא היו לפנ"ז — הנה גם הוספת עוד דקה בר"ה היתה בהתאם לחידוש שלו בתורה.

וכללות הענין בזה — שאצל כל נשיא ניתוספו ענינים חדשים שלא היו אצל הנשיא שלפניו; הוא אמנם ממלא מקומו של הנשיא שלפניו, אבל על ידו ניתוספו גם ענינים חדשים שלא היו לפנ"ז.

ולכן מנגנים את כל ניגוני רבותינו נשיאינו — כדי שיומשכו על כל השנה עניניהם של כל רבותינו נשיאינו.

(10) ראה גם תר"מ חס"ד ע' 167. וש"נ.

(12) ראה לקו"ש ח"ג ע' 116 ואילך. וש"נ.

(11) ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.

(13) אבות פ"ה מ"כ.

ד. ויה"ר שאכן יומשכו עניניהם של כל הנשיאים: הבעש"ט, הרב המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וכ"ק מו"ח אדמו"ר — אצל כל אחד ואחד, ובאופן שיפעל פעולתו, ובלשון חז"ל: "אמר מלכא עקר טורא"¹⁴ — "מאן מלכי רבנן"¹⁵, ובפרט נשמה כללית, הרי בודאי שפועלת אצל כל אחד ואחד. וענין זה יומשך אצל כל אחד למועדים ושנים, עד ביאת גואל צדק, שאז יהי' מעמד ומצב שלמעלה מזמן — "חד חרוב"¹⁶, וענין זה יתחיל מביאת משיח צדקנו עוד באלף הששי, שאז יהי' למעלה מזמן בזמן גופא, בגאולה האמיתית והשלמה, ובאופן ש"נודה לך שיר חדש"¹⁷, בקרוב ממש, ובעגלא דידן.

[צוה לנגן ניגון ג' התנועות (דהבעש"ט, המגיד ורבינו הזקן) — ג"פ. ניגון מאדמו"ר הזקן (וניגנו הניגון "אבינו מלכנו"). ניגון אדמו"ר האמצעי. ניגון אדמו"ר הצ"צ. ניגון אדמו"ר מהר"ש. ניגון אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. וניגון אדמו"ר מהוריי"צ (ה"בינוני)].

* * *

ה. ידועה שיחת י"ט כסלו¹⁸, ר"ה לחסידות¹⁹, שע"י אמירת תורה מתאחדים עם בחי' נר"נ של בעל התורה, וע"י ניגון מתאחדים עם בחי' חי' ויחידה של בעל הניגון. וההסברה בזה מובנת בפשטות — כיון שניגון הו"ע של הרגש שאינו יכול להתבטא בבחי' נר"ן; זהו רגש שלמעלה ממדות — רגש של חי' ויחידה שיכול להתבטא בניגון דוקא. ובהתאם לכך, הנה כיון שנמצאים יהודים שהם הראשונים שעשו "פירצה" ליציאת בני' ממדינת רוסיא והמדינות הדומות לה — ינגנו ניגון שמנגנים שם, ועי"ז נתאחד עם החי' ויחידה של היהודים שנמצאים שם,

— ולהעיר מפתגם רבינו נשיאנו²⁰ שהנשמה מעולם לא הלכה בגלות, שענין זה קאי אפילו על בחי' נר"ן, ועאכו"כ בנוגע לחי' ויחידה —

(18) לקו"ד ח"א שבהערה 2.

(19) אג"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"א ע' רנט. וש"נ (נעתק ב"היום יום" בתחלתו). וראה לקו"ד ח"ד תשנט, ב ואילך. פאקסימיליא מהאגרת נדפסה בקונטרס "ומעין" ע' 17. (20) סה"ש תרפ"ז ריש ע' 170. וש"נ.

(14) ראה ב"ב ג, ב.

(15) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב (ברע"מ).

(16) ר"ה לא, א. וש"נ.

(17) ברכת "אשר גאלנו" בהגש"פ. וראה תוד"ה ה"ג ונאמר — פסחים קטז, ב (ממכילתא בשלח טו, א).

ומחי' ויחידה יומשך גם בנר"נ שלהם, ועד שיומשך גם בגוף ונפש הבהמית, ויפעל שיהיו מוכרחים לצאת משם!

[א' האורחים מרוסיא התחיל לנגן ניגון, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שינגנו כולם ביחד. ואח"כ אמר שינגנו ניגון שגם הילדים מנגנים שם. ורמז לילדי האורחים לנגן ולרקוד].

* * *

ו. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה היום הרת עולם.

* * *

[לאחרי אמירת המאמר נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א משקה להרש"ל שי' לחלק בין המסובים. וכן נתן משקה לראש הכולל דכפר חב"ד לחלק לאלו שיושבים בסמיכות אליו, באמרו: דובר לעיל (במאמר²¹) שכל ההשפעות צריכים לעבור ע"י התורה. ואח"כ שאל אם יש בין האורחים מרוסיא וגרוזיא מי שניהל שם חדר או ישיבה, ונתן להם משקה לחלק בין היושבים בסמיכות אליהם. ואח"כ קרא לילדים שהגיעו מרוסיא ונתן לכל אחד מהם יין מכוסו. וכן נתן יין מכוסו לכמה מהאורחים מרוסיא.

כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגן בעצמו הניגון "צמאה לך נפשי גו' כן בקודש חזיתך וגו'". אח"כ צוה לנגן ניגון רבינו הזקן בן ד' הבבות (בבא הד' — פ"א), והניגון "ניע זשוריצי כלאָפּצי" (ועמד מלא קומתו ורקד על מקומו).

לאחרי ברכת המזון, תפלת ערבית והבדלה — נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' לכל אחד מהנאספים שי' מ"כוס של ברכה". ואח"כ אמר:

כיון שיצאנו מהשנה הקודמת — יהי זה באופן ש"בשמחה תצאו ובשלום תובלון"²² (והתחיל לנגן הניגון "כי בשמחה תצאו").

